



גליון מס' 199

שבת פרשת ואתחנן תשפ"ה

אומ שני"ה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

עניין של חינוך

אימתי קאתי מר?

סיפר מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א: "שמעתי מפי הגאון רבי משה שניידר זיע"א, כי בזמן גזירת הקנטוניסטים ברוסיה שגזלו ילדים קטנים מהוריהם לצבא הרוסי, על ידי הצאר הרשע ניקולאי, התאספו יחד גדולי ישראל, וכולם כאחד אמרו, שעכשיו ודאי הזמן ממש קרוב לביאת המשיח. וזקן אחד, קדוש ומקובל, קם ואמר: "הגאון מוילנה הביא ברמז את השנה שבה יבא משיח צדקנו, רק מוסיף וכותב שמי שמבין את הסוד, הוא משביע אותו שלא יגלה זאת". המשיך ואמר: "כולם מדמיינים בגלל הצרות האיומות שבגלות, שאנו נמצאים ממש לפני ביאת המשיח, אבל לפי חשבון הגר"א יש עוד זמן רב, וכיון שכך אני חושש שכעת שכולם מצפים לביאת המשיח, כשיראו שלא יבוא, תתרפה האמונה, על כן גם לדעת הגר"א מצוה לגלות, ואני עומד לגלות לכם מהו הזמן!" באותו רגע התעלף אותו צדיק ונפטר, לפני כל הקהל, ויהי לפלא!" (מוסף "יתד נאמן" סוכות תשנ"ח)

בברכת שבת שלום

מערכת לב ארי



פנינים משלחן מלכים

"שמור את יום השבת לקדשו"

כאשר צוץ ה' אלוקיך" (ה, יב)

באחת הפעמים כאשר נסע כ"ק האדמו"ר רבי שלום דובער מלובביץ זיע"א לחוץ לארץ, למעיינות מרפא, נפגש עם יהודי אחד שבימי ילדותו היה בלובביץ. היה זה בעת שאביו, חסיד לובביץ, הביאו פעם לרבי כדי לקבל ממנו ברכה. כששמע היהודי שהרבי נמצא בעירו - נזכר בגעגועים בימים שעברו ובא אל הרבי לקבל פניו. הרבי קיבלו בסבר פנים יפות, ושוחח עמו על עיסוקיו, ושמע שהוא מקבל סחורות ברכבת ודואג להעבירם לבעליהן. עוד סיפר היהודי כי עסקן גדול הוא ומצליח מאוד. שאלו הרבי: כיצד אתה נוהג בשבת? השיב האיש, כי אין ברירה ומוכרח לעבוד גם בשבת. אמר לו הרבי: הרי אפשר להמתין יום אחד ולשחרר את הסחורות ביום ראשון? הסביר לו האיש שאת הסחורות שהגיעו בשבת חייבים לשחרר בשבת, אחרת יהיה לו נזק כספי גדול. המשיך הרבי ושאלו: הרי אפשר למסור את שחרור הסחורות לגוי? השיב האיש שאינו יכול למסור את העבודה לאיש שאינו בקי במסחרו. הציע הרבי כל מיני עצות כיצד יוכל להשתחרר מעבודתו בשבת, אך יהודי תירץ כיצד לא ייתכן הדבר. אמר לו הרבי: אם באמת אין עצה להיזהר מחילול שבת בעסק כזה, הרי שאתה מוכרח להפסיק ולעזוב את העסק הזה. לא רבי - השיב האיש - נתח שמן הוא העסק הזה ואי אפשר להסתלק ממנו. השיב הרב: עתה אני מבין פסוק אחד בתורה: 'לא תביא אתנן... ומחיר כלב בית ה' אלוקיך'. נראה לנו חלק פסוק לא מובן: מדוע אסור להביא קרבן שנקנה מהמחיר שנמכר כלב? במה חטא הכלב? אלא שהכלב, אף על פי שהוא ידיד נאמן של בעל הבית ומאוד מסור לבעליו, בכל זאת אם יראה מרחוק איזה נתח שמן, יעזוב מיד את בעל הבית וירוצץ אל הנתח השמן". (סיפורים על חז"ל)

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי - שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

מסוגל לרפואה! \ ספור על רבנו כ"ק האדמו"ר הרב צבי הירש פרידמן מליסקא זצ"ל זיע"א

הילולא דצדיקייא

הילולת מורנו

כ"ק האדמו"ר

הרב צבי הירש

פרידמן מליסקא

זצ"ל זיע"א

יד' אב תרל"ד



כ"ק האדמו"ר הרב צבי הירש פרידמן מליסקא זצ"ל - נולד ב-ה' אייר ה'תקנ"ח באוהל (הונגריה) לאביו: ר' אהרן זצ"ל. ולאיו: מרת שרה ע"ה. רבנו התייתם מאביו בגיל צעיר. מסופר כי אימו היתה קמה בחצות הלילה, ממררת בבכי על צער השכינה ועל חורבן בית-המקדש. בדמעות שזלגו ללא הפוגה היתה רוחצת את מצח בנה. בשנת ה'תקע"ו כשהיה כבן שמונה שנים התייתם מאביו ובגיל צעיר התחיל להתפרסם כעילוי. למד בשקידה רבה וידע בעל פה את כל 'חושן משפט' וה'קצות'. שם משפחתו במקור היה פרישמן, אבל הוא שינה אותו לפרידמן כדי להימנע מגיוס לצבא. לאחר נישואיו רעייתו פתחה חנות ברחוב שבו לא היו חנויות של יהודים, כדי שלא להשיג את גבולם ורבינו לימד תורה לנערים. לאחר פטירת רבו, האדמו"ר ר' משה טייטלבוים זיע"א, ייסד את חסידות ליסקא במחוז זמפֶּלן שבצפון מזרח הונגריה ועמד בראשה. אלפי חסידים נהרו אליו מרחבי הונגריה והארצות השכנות לקבל את עצתו וברכתו. רבים פנו אליו ונושעו. אהב כל יהודי. פיזר סכומים עצומים שקיבל ככספי פדיון, לאביונים ועניים. ביתו היה דל, וצפת ביתו היתה אדמה חשופה ולא היו אפילו קורות עץ לכסות את אדמת הבית. נפטר ב-י"ד אב ה'תרל"ד. רבנו חי ופעל כ-66 שנים. ציונו בליסקא. חתנו, ר' חיים פרידלנדר, מילא את מקומו. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עלינו אמן!

פעם אחת הרב ישעיה שטיינר זצ"ל (רבי ישעיה'לה מקרסטיר זיע"א שהיה שמשו של רבינו) ליווה את רבינו בדרכו להסתופף בצל הגה"ק האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז (בעל 'דברי חיים') זיע"א. בדרך הרכבת עצרה בעיר בארדיוב. שם המתינו זמן קצר עד שתגיע רכבת שבה ימשיכו את נסיעתם. בעודם ממתנים שם מחוץ לעיר, הדיין דמתא ניגש אליהם. הדיין הלך ביחד עם אברך אחד אשר אשתו התקשתה ללדת והיתה בסכנה גדולה. הדיין ביקש מרבינו מליסקא להיכנס לעיר לביתה של המקשה ללדת, להתפלל עבורה ולהאציל את ברכת קודשו. רבינו מיהר לדרכו באותו הזמן. לכן התנצל לפניו, והסביר כי הוא צריך להגיע עוד באותו היום לצאנז ולהתפלל שם תפילת מנחה. אם ייכנס עתה לעיר, ינהרו אליו תושבי העיר ובגלל זה תתאחר נסיעתו. רבינו פנה אל משמשו הנאמן (הצדיק הרב ישעיה שטיינר זיע"א) ואמר לו: "הרי הינך לבוש במעיל שלי. בכיס מצויות כמה חתיכות סוכר. לך נא אל בית המקשה ללדת ותן לה חתיכת סוכר. אחר כך תחזור לבשר אותנו בשורת מזל טוב". וכן היה. ר' ישעיה הלך לביתה של המקשה לילד, והוציא כמה חתיכות סוכר מכיס מעילו של רבו, עבור המקשה ללדת. כאשר הכניסו חתיכת סוכר לפיה, היא ילדה בשעה טובה ומוצלחת. ר' ישעיה חזר אל רבינו לבשרו בשורת מזל טוב והם המשיכו את דרכם לצאנז. עברו מספר ימים ממאורע זה. הדיין דק"ק בארדיוב הגיע לצאנז. ר' חיים מצאנז שאל: "למה באת הנה, הרי לא חודש ולא שבת היום?". הדיין מבארדיוב השיב: "באתי להתלונן על רבי צבי הירש פרידמן מליסקא". סיפר הדיין, כי הרה"ק מליסקא עבר דרך בארדיוב, והראה את כוחו בהשפעת ישועות נפלאות מבלי להתפלל על הזקוק לישועה או לברכו. רק בחתיכות סוכר לבדן פעל ישועה. כפי הנראה, חשש הדיין מבארדיוב, שמא באה הישועה חלילה לא מצד הקדושה. האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז אמר לו: "אתה אדם חכם ואני אסביר לך. הצדיק הרב צבי הירש פרידמן מליסקא קידש את כל אבריו והגיע לדרגת אדם הראשון קודם החטא. לכן כל מה שהוא לוקח בידו - מסוגל לרפואה". (מופת הדור).

פעם רבינו ובנו נכנסו לעיר אחת באישון ליל. מאחר ולא היה להם מקום להתארח, הם נאלצו להיכנס לבית המדרש. שם עסקו בתורה הקדושה. הרעב גבר והטריד אותם מעסק התורה. באותה שעה הייתה אשה אחת 'מקשה ללדת' בעיר. אימו של רבינו באה לאימה של המקשה לילד בחלום ואמרה לה: "אם ברצונך שתחיה בתך, לך נא ותני צנריל (מטבע ששוויו עשרה זהובים) לבני השוהה עתה בבית המדרש. בזכות זה תלד בתך מיד בנקל". האם מיהרה לבית המדרש, ועשתה כפי שנצטוותה, ואכן מיד נולד בן לבתה למזל טוב. אחר הדברים האלה רבינו פנה לבנו באמרו: "אם כבר ירדה אימי ממנוחתה בגן עדן לעולם השפל הזה, ונגלתה אל אותה אשה בחלום הלילה, וכי לא היה ביכולתה לצוות עליה לתת צוואנציגר? (מטבע ששווה עשרים זהובים), ומדוע אמרה לה רק 'צנריל' ותו לא? אלא כשה' יתברך רוצה צנריל יהיה רק צנריל. כל מזונותיו של אדם קצובין לו, ואי אפשר להוסיף עליהם ולא לפחות מזה. ככל הירוצא מפיו של בורא עולם - יעשה". (מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

איחר את הרכבת...

"ודברת בס... ובלכתך בדרך" (ו, ז)



בבחרותו היה רבי יצחק אלחנן ספקטור מקובנא זיע"א שרוי בעניות גדולה. הגיעו הדברים לידי כך שבתקופה מסוימת לא היה לו כסף אפילו לקנות נעליים לרגליו, לכן לא יכל ללמוד בבית המדרש ונאלץ להישאר בבית.

במצוקתו, פנה יום אחד לבחור בן גילו שהיה בן עשירים ועמד להינשא, וביקש ממנו: ראה נא את מצבי הכספי הירוד, עד שאין ביכולתי לרכוש לעצמי זוג נעליים חדשות. הואיל ואתה עומד להתחתן בימים הקרובים, מרשה אני לעצמי להניח כי קנית לך בגדים חדשים ליום שמחת לבך. אנא בטובך, תן לי את הנעליים הישנות שלך, אשר בוודאי כבר לא תזדקק להן אחרי נישואיך, ואז אוכל שוב ללכת ללמוד בבית מדרש. החתן העשיר הביט אליו בבוז ואמר: "אם תלך לעבוד ותרוויח כסף לא תזדקק למתנת בשר ודם ותוכל לקנות נעליים - בכסףך!"

חלפו שנים, רבי יצחק אלחנן התפרסם בכל אתר ואתר כתלמיד חכם מופלג וכפוסק הדור. יום אחד הגיע ר' יצחק אלחנן לווילנה כאשר באמתחתו כתב יד של אחד מספריו - כדי להדפיסו. קהל רב יצא לקראתו וקיבלו בכבוד מלכים. מספרים שהקהל הרב שיצא לקראתו מנה כעשרים אלף איש, והדבר השאיר רושם כה גדול עד שמושל מחוז ווילנה אסר עליו לשוב ולבוא לשם, מאחר שהכבוד שניתן לו, היה גדול מן הכבוד שניתן לצאר בבואו לווילנה, והייתה זו פגיעה בכבוד הצאר. בין הבאים לחלות את פני הגאון היה גם אותו בן עשירים. הלה ידע שר' יצחק אלחנן עומד להדפיס את ספרו ולכבוד הייתה נחשבת בעיניו הזכות לממן את הוצאת הספר לאור, ולכן אמר לאורח הנכבד: הנני מוכן לקבל על עצמי את כל הוצאות הדפוס הספר והכריכה ואף את הפצתו. הביט ר' יצחק אלחנן באיש וזיהה אותו כאותו בן עשירים אשר בזמנו סירב להעניק לו זוג נעליים משומשות, ואמר לו, איחרת את המועד!

בניו של הרב שהיו נוכחים במקום תמהו על אביהם. מדוע בניגוד לטבעו דחה את העשיר. הסביר להם ר' יצחק אלחנן: "אל תתמהו בניי, שמעו ואספר לכם: בצעירותי הייתי יתום ועני, הגיע חורף קשה, נעליי היו קרועות, והייתי זקוק לזוג נעליים טובות כדי ללכת בגשמים ובשלגים. ניגשתי לאדם זה וביקשתי את עזרתו, אך הוא דחני. דעו לכם בניי, ייתכן שאילו היה לי אז זוג נעליים טובות, אולי הייתי מוסיף חיל בתורה, אולי הייתי מגיע להישגים גדולים יותר, ואז היה לאותו אדם חלק הגון בתורתי, אולם מאחר שלא זכה העשיר לתמוך בנער הקטן, אין הוא ראוי עתה לתמוך בהוצאות הדפוס הספר".

(מורשת אבות)